

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

SÍLA IDENTITY

Kristína Minaričková

Plzeň 2019

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Intermédiální tvorba

Specializace Intermédiá

Diplomová práce

SÍLA IDENTITY

Kristína Minaričková

Vedoucí práce: doc. akad. mal. Vladimír Merta

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2019

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracoval(a) samostatně a
nejedná se o plagiát.

Plzeň, duben 2019

.....

podpis autora

PODĚKOVÁNÍ

Ďakujem môjmu vedúcemu ateliéru Doc. akad. mal. Vladimírovi Mertovi za konzultácie počas procesu tvorby diplomovej práce.

Taktiež by som chcela poďakovať všetkým, ktorý mi akýmkoľvek spôsobom pomáhali a podporovali ma.

Obsah

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	6
2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY, CÍL PRÁCE	8
<u>2.1.</u> TÉMA IDENTITY.....	8
2.2 APROPRIÁCIE MÍSTA	10
2.3 POETIKA BAREVNOSTI.....	12
3. PROCES PRÍPRAVY, PROCES TVORBY	13
4. POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	15
5. ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	19
6. RESUMÉ	20
7. SEZNAM PŘÍLOH.....	21

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Autorská tvorba je hlavnou témou diplomovej práce, pri ktorej maľba zohráva úlohu pre vyjadrenie subjektívnej narácie vnímania krajiny a okolitého sveta.

Východiskom sa pre mňa stala maľba ako taká a reflexia vzťahu maľby k predmetnosti, ktorá je v každej generácii cyklicky opakovaná a prežívaná. Prvky nedokonalosti, selektívna a mierne posunutá podoba sú jedným zo základných prvkov mojich malieb.

Fragmenty materiálov, predmetov v obraze sú premyslené a zobrazované ako samostatná maľba na substančnom podklade v kombinácií s čistými geometrickými prvkami.

Obrazové kompozície úzko súvisia s pamäťou daného miesta. Zobrazujem staveniská, časti stavieb a aj samotné budovy, ktoré si privlastňujem a do ktorých sa personifikujem. Stavba je ako súčasť spoločenského budovania a súčasťou každého človeka. Počiatočné fázy procesu obsahovali aj figuratívne prvky nachádzajúce sa v "prostrediach". Tieto figúry boli len lineárne obrysové línie anonymného charakteru a vymedzovali si vlastný priestor. Vytvárali privátnu anonymitu, akoby boli z prostredia vyrezané. Postupne sa figuratívnosť z malieb vytrácala. Konečná verzia je tvorená absenciou figuratívneho zastúpenia. Krajiny bez ľudí vyvolávajú istú postapokaliptickú atmosféru. Bezmocný pocit opustenej krajiny neumocňujem, ale práve naopak pridávam do reklamnej farebnosti scenérie čím mením celkovú atmosféru.

Mestské krajiny, urbánne prostredia vychádzajú z fotografie a terénneho zberu zachytených obrazov. Hľadám a vytváram vlastné priestory a spájam ich do geometrických kompozícií.

Zaujíma ma proces budovania, hľadania rovnováhy a chaosu, ktoré prenášam do obrazovosti na pomedzí reality a ilúzie. V obraze prepájam konštrukciu a dekonštrukciu prostredí. Niektoré prvky zanikajú, no v komplexnosti máme pocit istej nádeje, že z dekonštruovaného niečo vznikne. Zdekonštruované sa stane konštrukciou.

„Jeden spoločný svet pro dbící se propadá do tmy, zato akční nabítka vlastných světů pro spící rozte závratne.“¹

---

1 BĚLEHRADSKÝ, Václav. *Společnost nevolnosti*. Praha: Slon, 2007, 301 stran. ISBN 978-80-86429-80-9.

2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY, CÍL PRÁCE

2.1. TÉMA IDENTITY

Dôvod výberu témy bol bezprostrednejší prístup zameraný na individuálne, či autorské zámery.

Termín Identita bol chápaný v súvislosti s problémami, ktoré sa týkajú individuálneho odcudzenia v neustále anonymnejšej spoločnosti.²

Ja však tému identity nespájam k vyhraneniu sa niečoho konkrétneho ako rasa, pohlavie, či iným aspektom. Identifikujem sa vo subjektívnom vnímaní priestoru. Fragmentalizujem pamäti daných miest a pretváram do vlastnej polohy obrazovosti.

Identita v tomto prípade pre mňa súvisí s odcudzením jednotlivca v post mediálnej a post internetovej realite. Previazanie sa so symptómami modernity viditeľne spracovávam s odcudzením, industrializáciou. Zároveň ich nepojímam ako dekadentné vyjadrenie daného problému ako to je u mnohých ďalších autorov, ktorí sa touto tematikou zaoberajú. Zo slovenskej scény môžem spomenúť Juraja Floreka, či Rastislava Sedláčika, ktorí sa zaoberajú mestskou krajinou a industrializáciou v odlišných rovinách.

---

² NELSON, Robert S. a Richard SHIFF. Kritické pojmy dejín umenia. *Kritické pojmy dejín umenia*. Bratislava: Slovart, 2004, s. 576. ISBN 807145978X. str. 400

V dielach som sa vyhla pochmurnej, či postapokaliptickej farebnosti a snažila som sa dostať do polohy nenarušeného priestoru pomocou čistých plôch farby a jej pestrej farebnosti.

Cieľom práce bolo vytvoriť sériu malieb, ktorá by na jednej strane mala odkazovať k mojim predchádzajúcim prácam. Na druhej strane zosobňuje akýsi vlastný dialóg, pomocou ktorého obrazy na seba nadväzujú.

2.2 APROPRIÁCIE MÍSTA

Téma krajiny prevláda i v súčasnej maľbe postmediálneho prostredia. „Je to úplne iná krajina, nič romantické, náladové, žiadne dramatické predlohy s nízkym horizontom, či roľnícke idylky.“ opisuje Damas Gruska recenziu k výstave v SNG na tému krajiny.³

Nadväznosť autorov na tematiku krajiny je v súčasnosti úzko prepojený s digitálnym spracovaním zobrazovanej skutočnosti.

Inšpiráciu priestorom, dejiskom diela a farebnosťou by som sa mohla oprieť o autorov ako David Hockey, Mattias Weicher, Chirico, či Neo Rauch.

Budovanie vlastnej kompozície za pomoci horizontálnych a vertikálnych plôch anonymných povrchov oživujem osamotenými predmetmi, ktoré tam v skutočnosti boli náhodne dosadené. Výseky krajiny, ktoré si vyberám nie sú veľmi lákavé. Takzvaný “bordel” na stavenisku, výrez z bratislavskej stanice, či socialistická výstavba bytového domu v štádiu zatepl'ovania.

Konkrétna situovanosť a jeho lokalizácia, ktorá je osobná, či skôr intímna je aj historicky podmienená.

Logika výstavby kompozície obsahuje fragmenty architektúry v neurčitom priestore prázdnoty bez ľudí. Takzvaná “cukríková” farebnosť dodáva maľbám dojem, že sú miesta ovplyvnené západnou kultúrou, americkým infantilizmom a estetizmom, ktorý nás po zdvihnutí železnej opony veľmi zasiahol a ovplyvnil.

---

3 Artalk. *Artalk* [online]. 2018 [cit. 2019-04-22]. Dostupné z: <https://artalk.cz/2018/06/04/ts-rastislav-sedlacik/>

„Súčasná postmodernizácia rozbehla "disneylandizáciu" sveta, sametová diktatúra bavičstva, ktorá sa obíde bez metafor, stačí keď blikajú v samotnom jazyku reklám.“⁴

Aj baudrillardových prácach vidíme ako vníma Americkú estetiku ako krajinu simulácie, kde v duchu akéhosi obráteného orientalizmu sa stáva akýsi mystickým miestom projektovej fantázie a túžby západu. (parafráza: Robert S. Nelson a Richard Shiff, *Kritické pojmy dejín umenia*. Bratislava: Slovart. 2004.str. 77)

Táto pop-art estetika je však spojená s našim "balkánskym nádychom," také spojenie niečoho, čo chce pôsobiť západne ale nedarí sa to. Vytvára tak akúsi poetiku banality, toho čo nás charakterizuje.

„Pop-art lze vidět jako umění komentující důsledky masové kultury a populárního umění na americkou konzumní společnost. Z tohto hľadiska je prirodzené, že používa i kýč.“⁵ Využíva ho však v rovine irónie a komplexnej metafory a vzťahuje sa k iným umeleckým zobrazeniam.

Posúvam a čiastočne ignorujem perspektívu a tiež niektoré zásadné prvky maliarstva naschvál nechávam zanedbané. Hravosť a prepájanie reálnych prvkov s iluzívnymi, kde niektoré prvky sú vymyslené a dosadené do obrazu ako by danému priestoru patrili. Miesta sa môžu zdať pre diváka veľmi vzdialené ako by sme ich nepoznali, pritom sú nám tak blízke.

---

4 NELSON, Robert S. a Richard SHIFF. *Kritické pojmy dejín umenia*. Bratislava: Slovart, 2004, s. 576. ISBN 807145978X . s. 193

5 KULKA, Tomáš. *Umění a kýč*. *Umění a kýč*. 2.vydání. Praha: Torst, 2000, s. 292. ISBN 80-7215-128-2.s. 147

2.3 POETIKA BAREVNOSTI

Farby okolo nás v praktickom živote síce vidíme, ale neberieme ich veľmi na vedomie pretože nám prídu prirodzené. Ako náhle spravíme nejaký snímok, dôjde k výrezu reality. Tento zastavený dej už prestáva byť súčasťou celku svojho okolia alebo daného miesta, ale práve v tom momente si budujeme vlastný svet s vlastnými zákonmi. Farba prináša vnem, ktorého banálne zobrazovanie dokáže odraziť jeho jedinečnosť, naliehavosť, či zmierniť surovosť daného obrazu.

Lákavé farebné plátna môžu dráždiť divákove oko ako obálky časopisov v regáloch supermarketu. (parafráza: Bělehradský, Václav, 2007. Společnost nevolnosti. Praha: Slon, 2014.)

Selekcia farebnosti a jeho výstavba sa opakuje v každom z obrazov. Farebnosť obrazov taktiež korešponduje s vizuálnou podobou reklamy a „popart výstrednosti“. „ Nehostinný svet mediálneho priestoru, ktorý reprodukuje, skresľuje a redukuje to, čo preberá, šíri a distribuuje.“⁶

Modifikácia farieb v obrazoch je špecifická, pozitívna a zároveň paradoxná v zmysle, toho čo daná budova alebo miesto vypovedá – pamäť miesta.

---

6 VAŇOUS, Petr. Inverzní romantika. *Inverzní romantika*. 2018. Praha: Galerie Rudolfinum Visions Group, 2018, s. 218. ISBN 978-80-86443-43-0..s.11

3. PROCES PRÍPRAVY, PROCES TVORBY

Proces prípravy začal zadefinovaním si teoretickej roviny. Zároveň vychádzal z mojej fotografickej tvorby, v ktorej som si zaužívala vlastné pravidlá, ktoré v krajine hľadám. Nasledoval istý časový zber obrazov, ktoré boli spájané hlavne urbánnou a industriálnou tematikou.

Vytvorila som si akúsi vlastnú logiku výstavby kompozície. Fragmenty architektúry boli spájané horizontálnymi a vertikálnymi plochami. Tieto plochy boli situované prevažne do ľavej časti obrazu.

Z nazbieraných fotografií som si postupne vyskladala vlastné iluzívne až surrealistické priestory, ktorým prináša ich špecifická farebnosť istú nádej.

Erns Bloch rozoberá pojem nádeje ako jadro západného nepokoja, predbiehaného porozumenia času, či akejsi deformácie tradície. Nové pojmy ako fronta, línia, hranica sú odvodené od dramatického poňatia času, kde konzumné univerzum a masová industrializácia spoločnosti posielajú budúcnosť do čiernej diery.⁷ Tak ako v Baudrillardových teóriách sa môžeme s týmito problémami spoločnosti zaoberať aj v textoch Václava Belehradského. Tematikou problémov spoločnosti sa konkrétne venuje v eseji *Spoločnosť nevoľnosti*, ktorá v mojej diplomovej práci predchádzala praktickému spracovaniu problematiky.

---

⁷ NELSON, Robert S. a Richard SHIFF. Kritické pojmy dejín umenia. *Kritické pojmy dejín umenia*. Bratislava: Slovart, 2004, s. 576. ISBN 807145978X. s. 87

Zber obrazových fotografií mi slúžil ako predloha k maľbám stredného formátu, ktorý som si zvolila ako najvhodnejšiu variantu k zobrazovaným scénam. Na plátna som farebné geometrické plochy vytvorila pomocou využitia pásky a pravítka. V maľbách používam čisté farby priamo z tuby ale i miešanie týchto farieb čím sa pohrávam s expresivitou. Séria ôsmich obrazov sa delí veľkostne na 3x120x80 cm, 3x100x70 cm, 1x100x120 cm a hlavného, ktorý akoby uzatváral okruh. Toto centrálné dielo je tvorené na formáte 100x150 cm. Triptych prvých troch scén som prevádzala do troch rôznych podôb s odlišnými prvkami. Farebnosť je mierne odtieňovo odlišná, pritom však pôsobia komplexne. Nasledujúci triptych rozohráva priestor, ktorý je viac živý, no zároveň komunikuje a nadväzuje na prvé tri diela. Obrazy sú viac posunuté do iluzívnej podoby vďaka pozmenenej podobe reálneho priestoru. Posledné dve diela majú odlišný rozmer a akoby otvárali a zároveň uzatvárali celú sériu. Postupný rozpad, ktorý nastáva v najväčšom z vytvorených je konečným pre „príbeh, o ktorom komunikujú“.

Miesta sa môžu zdať pre diváka veľmi vzdialené akoby sme ich nepoznali, pritom sú nám tak blízke. Familiárne, no zároveň nepoznané. Známe videné iným uhlom pohľadu.

4. POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

1. Jednota (příloha č.1)

Obraz zobrazuje socialistickú budovu z 80 .rokov a dielom architekta Lumíra Lýseka. Budova sa začala rekonštruovať do klasickej podoby súčasných obchodných centier, čím devalvovali pôvodnú architektúru.

Výrez obrazu je vyskladaný z prvkov samotnej budovy s odrazom ďalšieho priestoru, pripravenými dlaždicami a novinovej búbky. Každý prvok na seba kladie vlastný zmysel pre poriadok v kombinácií s geometrickými plochami základnej farebnosti. Priestor skresľuje posunutá perspektíva dlaždíc a línií na vrchnej časti stropu a stípe. Scénu odľahčuje expresívnosť dolnej časti obrazu.

2. Stanica (príloha č.2)

Na obraze je výrez z budovy, ktorá sa nachádza v tesnej blízkosti bratislavskej železničnej stanice. Dominantný geometrický prvok architektúry vrátnice je vystúpený do popredia zadnej budovy. Okná alebo priehľady sa opakujú v každom z troch obrazov. Tieto diela sú doplnené o prvky ako betónový kvetináč, kanál či balkón a hodiny. Farebnosťou som vytvorila iluzívny priestor niečoho idylického.

3. Banka (príloha č.3)

Výrez budovy z 80.rokov (architekti Drobný, Matolík) na Palmovke. Geometria a jej farebnosť oddeľuje bloky farebných plôch od seba, no nadväzuje na predošlé. Táto stavba je rovnako ako „Stanica“ vytrhnutá zo svojho reálneho priestoru

a je umiestnená do skoro neidentifikovateľného priestoru prázdnoty. Plochy dopĺňajú prvky ako izolácia panelového domu, či odpad s paletou a kotúčom kábla. Divák má pocit že kompozične je posunutá podoba, striedajú sa uhly pohľadu na daný objekt.

4. Vyhliadka (príloha č. 4)

Miesto je inšpirované staveniskom, no presunuté do fantazijnej krajiny akéhosi poriadku a neporiadku. Neurčitú budovu na ľavej strane paradoxne vyvažuje kontajner vpravo, nejakej lesnej rezervácií s karavanom a búdkou prenosnej toalety. Neurčitosť a abstrakcia konkrétneho miesta je viac príznačná.

5. Ihrisko (príloha č. 5)

Spájanie geometrických prvkov a inšpirácia architektonickými prvkami sa spája v obraze ihrisko, kde sa na ľavej strane nachádza točité schodisko sídliskovej výstavby a na pravej strane neurčitý vchod do garáže. Priestor je viac vyprázdnený a nadväzuje na prvý triptych. Centrálnym prvkom je opustený nákupný košík a v popredí výrez z pneumatiky.

6. Nákupná zóna (príloha č. 6)

Výstavba nákupnej zóny v zalesnenom prostredí, je len ďalším výrezom, ktorý predstavuje z časti vymyslený priestor. Prvky obrazu ako rebrík, stavebná koza a plynová bomba vyvolávajú len pocit prítomnosti človeka a zároveň nadväzujú na „ihrisko“.

7. Centrum (príloha č. 7)

Obraz zjednocuje celú sériu. Zároveň sa prvky nachádzajúce v tomto diele deštruujú. Je to výjav vyrezaný z prostredia mesta a je dosadený do zvláštnej krajiny za mestom.

Prepájam v ňou rozpadajúce prvky „bordelu“, čiže odpadu, ktorý vyvažuje silo na pravej strane strácajúce sa v minulom priestore. Lineárne naznačená budova odkazuje na zmiznutie, či konkrétnu stratu.

8. Sapa (príloha č. 8)

Zvláštna budova s garážami, pri ktorej nie je isté, či niečo vzniká alebo zaniká. Stavba pôsobí akoby sa nachádzala v tropickej krajine, no miesto paliem je pri nej štylizovaná papraď v líniách. Prepojenie prvkov a ich skladba sa prelína a mení. Vytvára tak nové iluzívne priestory a možnosti.

Obrazy sú vytvorené maľbou akrylom za pomoci pásky a pravítka na priemyselne vyrobených plátnach. Základným východiskom bola fotografia. Prvky nedokonalosti, selektívna a mierne posunutá podoba je jednou zo základných kameňov mojich malieb. Východiskom sa stáva reflexia vzťahu maľby k predmetnosti, ale i samotné premýšľanie o výstavbe metafyckých prostredí. Fascinácia materiálmi, ktoré som sa snažila realisticky zobrazit' a spojiť s nahotou a prázdnosťou farebných plôch.

Prínos tejto práce vnímam z jednej strany ako vlastný posun a skúsenosť, a na druhej strane ako vytvorenie si vlastných prístupov v maľbe. Bola to cesta, pri ktorej som si zadefinovala vlastný štýl a použitie kompozície, či už prostredí alebo farieb.

Pohrávala som sa z vizualitou a mierkou. Nesnažila som sa len o zobrazenie alebo premaľovanie reálnej scény, ale o miernom bilancovaní skutočnosti a fikcie. Premýšľaní nad usporiadaním predmetnosti a farebnosti a prelínaním ich významov. Túto prácu vnímam ako proces pre vytvorenie ďalších obrazov podobnej tematiky, ktorou som sa v tejto sérii zaoberala.

5. ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Knižná literatúra

BĚLEHRADSKÝ, Václav. *Společnost nevolnosti*. Praha: Slon, 2007, s.301. ISBN 978-80-86429-80-9.

NELSON, Robert S. a Richard SHIFF. Kritické pojmy dejín umenia. *Kritické pojmy dejín umenia*. Bratislava: Slovart, 2004, s. 576. ISBN 807145978X.

VÁŇOUS, Petr. Inverzní romantika. *Inverzní romantika*. 2018. Praha: Galerie Rudolfinum Visions Group, 2018, s. 218. ISBN 978-80-86443-43-0.

KULKA, Tomáš. *Umění a kýč*. (2. vydání). Praha: Torst, 2000. ISBN 80-7215-128-2.

KRAUSSOVÁ, Rosalind, Hal FOSTER, Benjamin BUCHLOH a Yve-Alain BOIS. *Umění po roce 1900*. (2. vydání). Praha: Slovart, 2015. ISBN 978-80-7391-975-7.

GERŽOVÁ, Jana, Hal FOSTER, Benjamin BUCHLOH a Yve-Alain BOIS. *Maľba v postmediálnom veku*. Bratislava: Slovart, 2015. ISBN 9788055608815.

Internetové zdroje

Artalk. *Artalk* [online]. 2018 [cit. 2019-04-22]. Dostupné z: <https://artalk.cz/2018/06/04/ts-rastislav-sedlacik/>

Postmedia. *Monoskop.org* [online]. 18. október 2016, 2016 [cit. 2019-04-20]. Dostupné z:

https://monoskop.org/Postmedia?fbclid=IwAR0moaa-AIs21bWKFBNIE4_hCRIRrinnSMTcxKla-c0AJ46I9gAJ2pZI5ws

6. RESUMÉ

The reason for selecting the topic was an immediate approach focused on individual or authorial intentions. I deal with the size and variety of colour in landscape paintings or urbanism. I'm playing with the compositions of the image elements. The series of paintings is intended to refer to a summary of random information and images, which I select and subsequently add to the shifted form. The images symbolize a kind of self wandering and creating your own language. Combining empty and substandard parts with a combination of express parts in the painting has a metaphoric character.

7. SEZNAM PŘÍLOH

Fotografické predlohy

Obrazové přílohy

Príloha č.1

Príloha č.2

Príloha č.3

Príloha č.4

Príloha č.5

Príloha č.6

Príloha č 7

Príloha č.8

